

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi

Ondokuz Mayıs University Journal of Faculty of Education

<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/omuefd>

Araştırma/Research

OMÜ Eğt. Fak. Derg. / OMU J. Fac. Educ. 2015, 34(1), 213-237

doi: 10.7822/omuefd.34.1.13

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Alanında Yazılmış Bilimsel Makalelerde Geçen Anahtar Sözcüklere İlişkin Bir İçerik Analizi

Mehmet Dursun Erdemⁱ, Mesut Güniⁱⁱ, Murat Şengülⁱⁱⁱ, Erişan Özkan^{iv}

Bu çalışmanın amacı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi alan yazınında çalışılmış bilimsel makalelerde geçen anahtar sözcüklerin kullanım sıklığını ortaya koymak ve bu doğrultuda alan yazınında makale çalışmalarının hangi konularda yoğunlaştığını belirlemektir. Çalışmanın örneklemini 2000-2014 yılları arasında 56 ulusal ve uluslararası dergide yayımlanmış 160 bilimsel makale oluşturmaktadır. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmış; veriler, içerik analizi tekniğiyle konularına göre gruplandırılmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yazılmış bilimsel makalelerde geçen anahtar sözcükler temel dil becerilerinden dil öğretim yöntemlerine; dünyada ve Türkiye’de Türkçe öğretiminden öğretmen-öğrenci yeterliklerine kadar birçok farklı tema altında sınıflandırılmıştır. Araştırma sonucunda, 2000-2014 yılları arasında en çok çalışılmış dil becerisinin yazma olduğu, dinlemeye hemen hemen hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. Bazı temalarda anahtar sözcük sayı ve frekansının düşük olması belirtilen yıllarda konu ile ilgili çalışmaların yetersiz olduğunu göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, bilimsel makale, anahtar sözcük, içerik analizi.

Giriş

Bilindiği gibi hızla küreselleşen dünyada insanların diledikleri zaman akıllı cep telefonları, tablet ve bilgisayarlarından internete bağlanabilmeleri bilgiye erişimi daha kolay hâle getirmiştir. Önceleri bilgiye ulaşmak bir hayli çaba gerektirirken içinde yaşadığımız bilgi ve teknoloji çağında araştırmalar Google, Yahoo, Bing, Copernic gibi çeşitli çevrimiçi ağlardan kolaylıkla yapılabilmektedir. Her alanda olduğu gibi yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında da yapılacak çalışmalarda araştırmacılar kısa sürede çalışmasına kaynaklık edecek verilere çevrimiçi ağlardan ulaşabilmektedir. Bu durum, araştırmacının her aşamasında bilgi yığınları içerisinde en kısa zamanda en doğru bilgiye ulaşmak için

ⁱ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, mdursunerdem@nevsehir.edu.tr

ⁱⁱ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, mesutgun07@gmail.com

ⁱⁱⁱ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, msengul2323@hotmail.com

^{iv} Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, erisanozkan91@gmail.com

araştırmacıların doğru adımlar atmasını gerektirmektedir. Araştırmacılara bu konuda yardımcı olacak, onların yolunu aydınlatacak ışık ise anahtar sözcüklerdir (Dener ve Yıldızeli, 2006)

Herhangi bir alanda ve konuda çalışma yapacak araştırmacılar, çalışmalarına evvela alan yazını taraması ile başlamaktadırlar. Alan yazını taraması sayesinde, konunun önceden çalışılıp çalışılmadığı, çalışılmışsa hangi boyutlarının çalışıldığı görülmekte, çalışma konusuna uygun bilgi ve belgeler toplanabilmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında her geçen gün çalışmalar artmakta; yapılan araştırmalar sayesinde alandaki sorunlar ve gereksinimler, kitap, makale, tezler gibi çeşitli çalışmalar aracılığıyla bilim dünyasına veri olarak sunulmaktadır.

Alan yazın taraması aşamasında teknolojinin geldiği noktaya paralel olarak internet kullanımı kaçınılmaz olduğundan doğru anahtar sözcükler, araştırmacıyı aradığı çalışmaya, içeriğe ulaştıracak ışık vazifesi gören sihirli sözcüklerdir. Doğru anahtar sözcükler ile araştırmacı bilgi yığınlarının içinde fazlaca bir zaman harcamadan en kısa sürede aradığı içeriğe ulaşır. Anahtar sözcükler sadece araştırmacıları içeriğe ulaştırmakla kalmaz; araştırmacıların farklı bakış açıları geliştirmelerine de olanak sunar. Anahtar sözcüklerin tespiti, ilgili alandaki gidişatın hangi yöne doğru olduğunu, hangi konuların çok hangilerinin daha az çalışıldığını, alan yazınındaki eğilimlerin hangi yönde olduğunu belirlemeye kaynaklık eden önemli araçlardır (Sevim ve İşcan, 2012).

Erdem (2009: 888-937) "Yabancılara Türkçe Öğretimi ile İlgili Bir Kaynakça Denemesi" adlı çalışmasında Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında 25 lisansüstü tez, 131 bildiri ve 121 makale olduğunu belirtmiştir. Göçer ve Moğul (2011: 797-810) "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ile İlgili Çalışmalara Genel Bir Bakış" adlı çalışmada Yabancı dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin tarihsel süreci ele almış ve alan yazınıyla ilgili kitapları sıralamıştır. Göçer, Tabak ve Coşkun (2012: 73-126) "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Kaynakçası" adlı çalışmada Yabancı dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin 223 kitap, 123 bildiri, 114 makale ve 110 lisansüstü tez adı vermiştir. En güncel çalışma olarak Kahriman, Dağtaş, Çapoğlu ve Ateşal (2013: 80-132), "Yabancılara Türkçe Öğretimi Kaynakçası" adlı çalışmada hem yabancı dil olarak Türkçe öğretimi hem de yabancı dil öğretimine ilişkin 186 kitap, 155 makale, 174 yüksek lisans tezi, 229 seminer ve diğer yayınların isimlerini sıralamışlardır.

Bugün gelinen noktada Yabancı dil olarak Türkçe öğretimine ilişkin bilimsel çalışmalar azımsanmayacak bir sayıdadır. Konuyu nicelik açısından ele alan çalışmaların yanı sıra niteliksel incelemelere de ihtiyaç vardır. Alan yazını çalışmalarının niteliksel yönden irdelenmesi ile alan yazının gidişatını, neye cevap verip neye karşı zayıf kaldığını, alan yazınında nelere ihtiyaç duyulduğunu görmek mümkün olacaktır.

Alan yazını taraması sonucunda ulaşılan çalışmalardan hareketle bilimsel yayınların niteliksel olarak ne durumda olduğu hususunda az sayıda çalışma yapılmış olduğu görülmüştür. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yayımlanmış bilimsel çalışmaların niteliksel olarak incelenmesi noktasında Büyükkikiz'in (2014: 203-213) çalışması önemlidir. Büyükkikiz "Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İnceleme" adlı çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili olarak yazılan yüksek lisans tezlerini tür, yazıldığı yıl, konuları gibi çeşitli değişkenler açısından incelemiştir.

Çevre eğitimi (Güven, Kaplan, Varinlioğlu, Sungur, Hamalosmanoğlu ve Bozkurt, 2014), fen bilimleri ve matematik eğitimi (Tatar ve Tatar, 2008), Türkçenin eğitimi ve öğretimi (Sevim ve İşcan, 2012) alanlarında anahtar sözcüklere dayalı veri incelemesi yapılmış olmasına rağmen yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yazılan bilimsel çalışmalarda yer alan anahtar sözcüklere ilişkin herhangi bir çalışmaya rastlanamamıştır.

Bu araştırmanın genel amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alan yazınında 2000-2014 yılları arasında çeşitli dergilerde yayımlanmış 160 bilimsel makalede geçen anahtar sözcükleri tespit etmek ve ilişkili oldukları konuları saptayıp tematik olarak gruplandırmaktır. Araştırmayı önemli kılan husus, alan yazınında bu konuda daha önce yapılmış bir çalışmanın olmamasıdır. Bu araştırmada,

veriler, anahtar sözcük listeleri şeklinde elde edilmiş ve her anahtar sözcüğe bir numara verilerek fişleme yapılmıştır. Bu doğrultuda alan yazınında en sık hangi anahtar sözcüklerin kullanıldığını, dolayısıyla en çok hangi konular üzerinde çalışma yapıldığını tespit etmek ve çalışma sonuçları ışığında çözüm önerileri sunmak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında lisansüstü eğitim veren 3 uzmanın görüşleri doğrultusunda belirlenen aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır:

- 1- Dil bilimi ile ilgili anahtar sözcükler nelerdir?
- 2- Dil öğretimi ile ilgili anahtar sözcükler nelerdir?
- 3- Dil öğretim kuramları ile ilgili anahtar sözcükler nelerdir?
- 4- Dil öğretim yöntem ve teknikleri ile ilgili anahtar sözcükler nelerdir?
- 5- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi tarihçesi ile ilgili anahtar sözcükler nelerdir?
- 6- Dünyada ve Türkiye’de Türkçe öğretimi ile ilgili anahtar sözcükler nelerdir?
- 7- Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde temel beceriler ile ilgili anahtar sözcükler nelerdir?
- 8- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programı ile ilgili anahtar sözcükler nelerdir?
- 9- Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde teknoloji ve materyal kullanımı ile ilgili anahtar sözcükler nelerdir?
- 10- Türkçe okutmanlarının yeterlikleri ile ilgili anahtar sözcükler nelerdir?
- 11- Öğrenci yeterlikleri / becerileri / başarıları ile ilgili anahtar sözcükler nelerdir?
- 12- İletişim ile ilgili anahtar sözcükler nelerdir?
- 13-Kültür öğretimi ile ilgili anahtar sözcükler nelerdir?
- 14- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alan yazınında yapılan çalışmalara ilişkin anahtar sözcükler nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alan yazında yayımlanmış makalelerde geçen anahtar sözcüklerin saptanması amaçlandığından doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek’e göre (2006: 187), doküman incelemesinde temel amaç, araştırması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analiz edilmesidir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2000-2014 yılları arasında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında makale yayınlanan 56 uluslararası ve ulusal dergideki 168 bilimsel makale oluşturmaktadır. Bu makalelerin 8 tanesinde anahtar sözcüklerin olmadığı tespit edilmiştir. Böylelikle, evreni oluşturan 168 makalenin 160’ı araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler internet ortamında 2000-2014 yıllarında yayımlanmış, 56 ulusal ve uluslararası dergiden toplanan 160 bilimsel makaleden oluşmaktadır. Verilerin analizi ise içerik analizi ile gerçekleştirilmiştir. 513 anahtar sözcük elde edilmiş, anahtar sözcükler listelenmiş, ardından konularına göre gruplandırılmıştır. Elde edilen verilerin frekansları belirlenmiş ve bulgular bu yolla saptamıştır. Aşağıda, verilere kaynaklık eden dergilere yer verilmiştir:

Tablo 1. İncelenen Dergiler ve Alınan Makale Sayıları

<i>İncelenen Dergiler</i>	<i>İncelenen Makale Sayıları</i>
1 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Dergisi	1
2 Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2
3 Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	5
4 Ana Dili Eğitimi Dergisi	5
5 Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1
6 Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi	1
7 Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	2
8 Ankara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi	1
9 Asos Journal	1
10 Asya Öğretim Dergisi	1
11 Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1
12 Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1
13 Bilig Dergisi	2
14 Buca Eğitim Fakültesi Dergisi	1
15 Cypriot Journal of Educational Sciences	1
16 Dede Korkut Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi	1
17 Dil Dergisi	8
18 Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi	3
19 Dilbilim Araştırmaları Dergisi	1
20 Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1
21 E-Dil Dergisi	6
22 Ege Eğitim Dergisi	1
23 Ekev Akademi Dergisi	1
24 Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1
25 Eurasian Journal of Educational Resarch	1
26 Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi	1
27 Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi	4
28 Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2
29 Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi	2
30 Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi	7
31 International Journal of Language Academy	7
32 International Journal of Languages' Education and Teaching	3
33 Journal of Language and Linguistic Studies	4
34 Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi	1
35 Kastamonu Eğitim Dergisi	1
36 Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1

37	Manas Sosyal Bilimler Dergisi	2
38	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1
39	Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	5
40	Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi	1
41	Polis Bilimleri Dergisi	1
42	Procedia Social and Behavioral Sciences	1
43	Route Educational and Social Science Journal	2
44	Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1
45	The Journal of Academic Social Science Studies	4
46	The Turkish Online Journal of Education Technology	1
47	Toplum Bilimleri Dergisi	1
48	Turkophone	1
9	Turkish Studies	37
50	TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi	1
51	Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi	7
52	Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi	4
53	Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri	1
54	Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi	2
55	Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1
56	Zeitschrift für die Welt der Türken	3
Toplam		160

Bulgular ve Yorum

Dil Bilimi ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Bulgular

Tablo 2. Dil Bilimi ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Betimsel Veriler

Anahtar Sözcük	f
1 Dil	3
2 Ana dili	2
3 Toplum dilbilimsel yaklaşım	1
4 Türkçenin toplum dilbilimsel gücü	1
5 İki dillilik	1
6 Dil edinimi	1
7 Ana dil	1
8 İkinci dil	1
9 Çok dillilik	1
10 İkinci dil edinimi	1
11 Çalkalama özelliği	1
12 Canlılık bilgisi	1
13 Yanlış Çözümleme	1
14 Leksikal yaklaşım	1
15 Eş dizimlilik modeli	1
16 Çeviribilim	1
17 Sözcükbilim	1
18 Eşdeğerlik	1
19 Dil geçmişi	1
20 Kör nokta	1
21 Evrensel dil bilgisi	1
22 Diller arası hatalar	1
Toplam	25

Dil bilimi konusuna dâhil edilen makalelerde yer alan anahtar sözcük sayısı 22, frekansı ise 25'tür. Bu sözcüklerden dil 3, ana dili 2, diğerleri ise 1 frekansa sahiptir.

3.2. Dil Öğretimi ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Bulgular

Tablo 3. Dil Öğretimi ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Betimsel Veriler

Anahtar Sözcük	f
1 Yabancılara Türkçe öğretimi	43
2 Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi	31
3 Türkçe öğretimi	30
4 Yabancı dil olarak Türkçe	22
5 Türkçe	18
6 Yabancı dil öğretimi	10
7 Öğretim sorunları	5
8 Öğretim	2
9 Öğretim-öğrenim çalışmaları	2
10 Yabancı dil Türkçe	2
11 Yabancı dil	2
12 Dil öğretimi	2
13 Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi	2
14 Hata analizi	2
15 Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi	2
16 Türkçe eğitimi	1
17 İkinci/Yabancı dil öğretimi	1
18 Dil ihtiyaç analizi	1
19 Gereksinim araştırması	1
20 Eğitim	1
21 Yabancı dil eğitimi	1
22 Türkçenin ana dili ve yabancı dil olarak öğretilmesi	1
23 Dil eğitimi	1
24 Yabancılara Türkçe eğitimi	1
25 Türkçenin yabancılara öğretimi	1
26 Türkçenin eğitimi ve öğretimi	1
27 İlkeler	1
28 Düşünce analizi	1
29 Arapça	1
Toplam	188

Dil öğretimi konusunda yazılan makaleler 29 anahtar sözcük içermektedir. Bu anahtar sözcüklerin kullanım sıklığı ise 188'dir. Bu temada frekansı en yüksek olan anahtar sözcükler; yabancılara Türkçe öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Türkçe öğretimi gibi sözcüklerdir.

Dil Öğretim Kuramları ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Bulgular**Tablo 4.** Dil Öğretim Kuramları ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Betimsel Veriler

Anahtar Sözcük	f
1 Tutum	3
2 Yabancı dil kaygısı	2
3 Motivasyon	2
4 Başarı	1
5 Akademik başarı	1
6 Yabancı dil tutum ve başarısı	1
7 Güdü	1
8 Kaygı	1
9 Türkçe konuşma kaygısı	1
10 Algı	1
11 Metaforik algı	1
12 Hazırbulunuşluk	1
13 Ket vurum	1
14 Aktarım	1
15 Öz yeterlik	1
16 Kültürlerarası yaklaşım	1
17 İnternet tabanlı dil öğretimi	1
18 Çoklu zekâ	1
19 İşbirlikli öğrenme	1
20 Suggestopedia	1
21 Doğal yaklaşım	1
22 Tür odaklı öğrenme	1
23 Yansıtıcı öğretim	1
24 Yapılandırmacı yaklaşım	1
25 Anlam merkezli yaklaşım	1
26 Ortama dayalı dil kullanımı	1
27 Yönergeye göre yap eğitimi	1
Toplam	30

Dil Öğretim Kuramları konusunda yazılan makalelerde 27 anahtar sözcük tespit edilmiştir. Sözcüklerin toplam frekansı 30 olup tutum 3, yabancı dil kaygısı ve motivasyon 2, diğer sözcükler ise 1 frekansa sahiptir. Bu anahtar sözcükler; kaygı, tutum, başarı, hazırbulunuşluk, çoklu zekâ, kültürlerarası yaklaşım, doğal yaklaşım gibi birçok dil öğretim yaklaşımını içermektedir.

Dil Öğretim Yöntem ve Teknikleri ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Bulgular**Tablo 5.** Dil Öğretim Yöntem ve Teknikleri ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Betimsel Veriler

Anahtar Sözcük	f
1 Yöntem	2
2 Oyun	2
3 Oyunlarla dil öğretimi	2
4 Yabancı dil öğretimi yöntemleri	2
5 Öğretim yöntemleri	1
6 Eğitici oyun	1
7 Teknik	1
8 Yabancı dil öğretimi teknikleri	1
9 Yabancı dil öğretim metotları	1
10 Yabancılar Türkçe öğretimi yöntemleri	1
11 Gramer-Tercüme metodu	1
12 Kavram haritalama	1
13 Kavram haritalama öğretimi	1
14 Rol yapma ve drama teknikleri	1
15 Tümdengelim	1
16 Türkçe öğretiminde dikte	1
17 Mikro öğretim tekniği	1
18 İçerik ve yöntem	1
Toplam	22

Dil öğretim yöntem ve teknikleri konusunda yazılan makalelerde 18 anahtar sözcük dâhil edilmiştir. Toplam frekansı 22 olan anahtar sözcükler; oyun, mikro öğretim tekniği, kavram haritalama tekniği, rol yapma ve dram teknikleri gibi birçok yöntem ve teknik içermektedir.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Tarihiyle İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Bulgular**Tablo 6.** Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Tarihiyle İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Betimsel Veriler

Anahtar Sözcük	f
1 Divanü Lügati't-Türk	2
2 Tarihi süreç	2
3 Osmanlı dönemi	1
4 Kaşgarlı Mahmut	1
5 İstanbul Fransız Dil Oğlanları Okulu	1
6 Yabancı dil eğitimi tarihi	1
7 Yabancılar Türkçe öğretimi tarihi	1
Toplam	9

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi tarihiyle ilgili 7 anahtar sözcük tespit edilmiştir. Frekansı yüksek olan anahtar sözcüklerin "Divanü Lügati't-Türk ve tarihi süreç" olduğu dikkat çekmektedir.

*Dünyada ve Türkiye’de Türkçe Öğretimi ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Bulgular***Tablo 7.** Dünyada ve Türkiye’de Türkçe Öğretimi ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Betimsel Veriler

Anahtar Sözcük	f
1 TÖMER	4
2 Hindistan	2
3 Türkçe Öğretim Merkezleri	1
4 Türkiye	1
5 Yurtdışında Türkiye algısı	1
6 İran	1
7 İran’da Türkçe öğretimi	1
8 İran’da Türk dili	1
9 Araplara Türkçe öğretimi	1
10 Suriye’de Türk dili ve edebiyatı öğretimi	1
11 Fatih TÖMER	1
12 Atatürk Üniversitesi DİLMER	1
13 ÇOMÜ TÖMER	1
14 Batı Avrupa	1
15 Hollanda	1
16 Makedonya	1
17 Köprü Dergisi	1
18 Kosova’da Türkçe öğretimi	1
19 Balkanlar ve Türkçe	1
20 Irak’ta Türkçe Öğretimi	1
21 Kırgızlara Türkiye Türkçesi öğretimi	1
22 Almanya	1
23 Avrupa Birliği	1
24 Berlin Humboldt Dil Merkezi	1
25 Alman üniversitelerinde Türk dilinin önemi	1
26 Humboldt Üniversitesi’nde Türkçenin gelişimi ve önemi	1
27 Avrupa’da Türk imgesi	1
28 Türk göçmen çocukları	1
29 Türk nüfusu	1
30 Yunus Emre Enstitüsü	1
31 Yunus Emre Kültür Merkezi	1
32 Tahran Türk Kültür Merkezi	1
33 Bosna-Hersek	1
34 Avustralya	1
35 Üniversitelerarası protokol	1
Toplam	39

Dünyada ve Türkiye’de Türkçe öğretimi konusu çerçevesinde yazılan makalelerde 39 anahtar sözcük tespit edilmiştir. Anahtar sözcükler; İran, Irak, Suriye, Kosova, Almanya, Hindistan, Hollanda, Makedonya, Avustralya gibi ülke isimlerinden oluşmaktadır.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Temel Beceriler ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Bulgular

Tablo 8. Dil Becerileri ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Betimsel Veriler

Anahtar Sözcük	f
1 Dil becerileri	1
2 Temel dil becerileri	1
Toplam	2

Tablo 9. Yazma Becerisi ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Betimsel Veriler

Anahtar Sözcük	f
1 Yazılı anlatım	5
2 Yazma becerisi	4
3 Alfabe	2
4 Yazma yöntemleri	2
5 Yazma öğretimi	1
6 Yazma eğitimi	1
7 Yazma	1
8 Akademik yazma	1
9 Yazma ihtiyacı	1
10 Yazma becerileri	1
11 Yazma etkinlikleri	1
13 Cümle	1
14 Dikte	1
16 Alfabe problemi	1
Toplam	23

Tablo 10. Konuşma Becerisi ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Betimsel Veriler

Anahtar Sözcük	f
1 Konuşma	1
2 Sesletim	1
3 Söyleyiş	1
4 Konuşma becerisi	1
5 Konuşma kaygısı	1
Toplam	5

Tablo 11. Okuma Becerisi ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Betimsel Veriler

Anahtar Sözcük	f
1 Okuma becerisi	3
2 Metin tipleri	1
3 Söyleşimsel Metin Tipi	1
4 Röportaj metni	1
5 Ömer Seyfettin	1
6 Kaşığı	1
7 Okuma-anlama becerisi	1
8 Anlama	1
9 Metinler	1
10 Okunabilirlik	1
11 Sesli okuma	1
12 Okuma stratejileri	1
13 Köşe yazıları	1
Toplam	15

Tablo 12. Dinleme Becerisi ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Betimsel Veriler

Anahtar Sözcük	f
1 Dinleme becerisi	1
Toplam	1

Tablo 13. Dil Bilgisi Öğretimi ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Betimsel Veriler

Anahtar Sözcük	f
1 Parçalar üstü birim	2
2 Ek yanlışları	1
3 Ad durum ekleri	1
4 Söz edimleri	1
5 İstek söz edimleri	1
6 Ünlem	1
7 Türk dili	1
8 Gramer	1
9 Eşadlı sözcükler	1
10 Dil bilgisi	1
11 Hal ekleri	1
12 -miş eki	1
13 Tanıtsallık	1
14 Geçmiş zaman	1
15 Kelime grupları	1
16 Nesne durum eki	1
17 İstek kipi	1
18 Soru tümceleri	1
19 Türkçe soru tümcesi türleri	1
Toplam	20

Tablo 14. Sözcük Öğretimi ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Betimsel Veriler

Anahtar Sözcük	f
1 Kelime öğretimi	3
2 Sözcük öğretimi	2
3 Söz varlığı	1
4 Kelime	1
5 Sözcük	1
6 Sözlük	1
7 Sözlük etkinlikleri	1
8 Atasözü	1
9 Deyimler	1
10 Kalıp sözler	1
Toplam	12

Temel beceriler konusu altında alt konular oluşturulmuştur. Alt konulara ilişkin olarak tespit edilen anahtar sözcük frekansları şu şekildedir: Dil becerileri 2, yazma becerisi 23, konuşma 5, okuma 15, dinleme 1, dil bilgisi öğretimi 20, sözcük öğretimi 12.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Bulgular**Tablo 15.** Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Betimsel Veriler

Anahtar Sözcük	f
1 ELP (Dil Gelişim Dosyası)	2
2 Program değerlendirme	1
3 Eğitim programı	1
4 Program	1
5 Avrupa Ortak Başvuru Metni	1
6 Ortak Başvuru Metni	1
7 A1 seviye grubu	1
8 Türkçe eğitimi programı	1
9 Dil Portfolyosu	1
10 Avrupa Dil Portfolyosu	1
11 Ortak ölçütler	1
12 C1 düzeyi	1
13 A1-A2 seviyesinde Türkçe öğretimi	1
14 Avrupa Dil Portföyü	1
15 Avrupa Dil Ölçeği	1
16 Dil pasaportu	1
17 Erasmus	1
18 Program ilke ve süreçleri	1
19 Genel ve özel programlar	1
20 CEF-Common European Framework	1
21 Ulusal müfredat	1
22 LOTE (Languages Other than English)	1
Toplam	23

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programı konusunda yazılan makalelerde 22 anahtar sözcük tespit edilmiştir. Bunlardan sadece ELP (Dil Gelişim Dosyası) 2, diğerleri ise 1 frekansa sahiptir.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Teknoloji ve Materyal Kullanımı ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Bulgular

Tablo 16. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Teknoloji ve Materyal Kullanımı ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Betimsel Veriler

Anahtar Sözcük	f
1 Ders kitabı	4
2 Kitaplar	2
3 Dizi	2
4 Ölçme-değerlendirme	2
5 Materyal seçimi	2
6 Ders kitapları	1
7 Türkçe ders kitapları	1
8 Ders malzemeleri	1
9 Lale Türkçe Öğretim Seti	1
10 Gökkuşluğu Öğretim Seti	1
11 Kaşgarlı Mahmut Türkçe Öğretim Seti	1
12 Yabancı Dilim Türkçe	1
13 Yeni Hitit	1
14 Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe	1
15 Yabancı dil ders kitabı diyalogları	1
16 Orijinallik	1
17 Yabancı dil olarak Türkçe ders kitapları	1
18 Görsellik	1
19 Görsel ve işitsel araçlar	1
20 Araç-gereç uyarlama	1
21 İşlevsellik	1
22 Etkinlikler	1
23 Gereç hazırlama	1
24 Ders kitabı çözümlemesi	1
25 Türkçe öğretimi materyalleri	1
26 Seksenler dizisi	1
27 Film	1
28 Dil öğretiminde video	1
29 Market broşürleri	1
30 Otantik materyal	1
31 Kaynaklar	1
32 Karikatür	1
33 Motivasyon amaçlı öğrenci videoları	1
34 Bilişim teknoloji	1
35 Teknoloji	1
Toplam	42

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde teknoloji ve materyal kullanımını temasına dahil edilen makalelerde frekansı 42 olan 35 anahtar sözcük tespit edilmiştir.

3.10. Türkçe Okutmanlarının Yeterlikleri ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Bulgular

Tablo 17. Türkçe Okutmanlarının Yeterlikleri ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Betimsel Veriler

Anahtar Sözcük	f
1 Yabancı dil olarak Türkçe öğretmen yeterlikleri	2
2 Öğretmen unsuru	1
3 Öğretmen yeterliği	1
4 Öğretmenin sözel olamayan yetkinliği	1
5 Öğretim elemanı	1
6 Türkçe öğretmeni yetiştirme	1
7 Temel Türkçe öğretmenliği	1
8 Yabancılara Türkçe öğretmenliği	1
9 Öğretmen bilişi	1
10 Öğretmen inanışları	1
11 Yabancı dil olarak Türkçe öğretmeni	1
Toplam	12

Türkçe Okutmanlarının Yeterlikleri temasına dahil edilen makalelerde frekansı 12 olan 11 anahtar sözcük tespit edilmiştir.

Öğrenci Yeterlikleri / Becerileri / Başarıları ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Bulgular

Tablo 18. Öğrenci Yeterlikleri / Becerileri / Başarıları ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Betimsel Veriler

Anahtar Sözcük	f
1 Öğrenci görüşleri	2
2 Yabancı öğrenciler	1
3 Yabancılar	1
4 Yabancı uyruklu öğrenciler	1
5 Öğrenci başarısı	1
6 Öz yeterlik inancı	1
7 Türkçe öğrenen Arap öğrenciler	1
8 Öğrenci motivasyonu	1
9 Dil sınavları	1
10 Dilsel yetinç	1
11 Bireysel farklılıklar	1
Toplam	12

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yeterlikleri, becerileri ve başarılarına ilişkin olarak yazılan makalelerde 12 anahtar sözcük tespit edilmiştir.

*İletişim ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Bulgular***Tablo 19.** İletişim ile İlgili Anahtar Sözcükler

Anahtar Sözcük	f
1 İletişim	1
2 İletişim yetisi	1
3 İletişimsel yetkinlik	1
4 Ortak iletişim dili	1
Toplam	4

İletişim temasına dahil edilen makalelerde 4 anahtar sözcük tespit edilmiştir.

*Kültür Öğretimi ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Bulgular***Tablo 20.** Kültür Öğretimi ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Betimsel Veriler

Anahtar Sözcük	f
1 Kültür	2
2 Kültürel öğeler	2
3 Kültürel farkındalık	2
4 Kültür aktarımı	1
5 Türk kültürü	1
6 Dil ve kültür	1
7 Dil ve kültür bağıntısı	1
8 Çok kültürlü sınıflar	1
9 Destan	1
10 Türkü	1
11 Halk edebiyatı	1
12 Hedef kültür	1
13 Hacivat-Karagöz oyunları	1
14 Yabancı dil ve kültür	1
15 Türkiye’de din ve kültür	1
16 Folklor	1
17 Kültürlerarası yetkinlik	1
18 Kültürel iletişim	1
19 Türkülerle dil öğretimi	1
Toplam	22

Kültür öğretimi ile ilgili olarak yazılan makalelerde kullanılan anahtar sözcük sayısı 19’dur. Bu sözcüklerin frekansı ise 22’dir.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Alan Yazınında Yapılan Çalışmalara İlişkin Anahtar Sözcüklere İlişkin Bulgular

Tablo 21. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Alan Yazınındaki Çalışmalar ile İlgili Anahtar Sözcüklere İlişkin Betimsel Veriler

Anahtar Sözcük	f
1 Alan yazını değerlendirmesi	1
2 Kaynakça denemesi	1
3 Literatür taraması	1
4 Önemli çalışmalar	1
5 Bibliyografya	1
6 Lisansüstü tezler	1
7 Yüksek lisans tezleri	1
Toplam	7

Alan yazınındaki çalışmalar konusunda yazılan makalelerde 7 anahtar sözcük tespit edilmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Tartışma ve Sonuç

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında 2000-2014 yılları arasında yayımlanmış 160 bilimsel makaleye bakıldığında 314 farklı anahtar sözcük kullanıldığı görülmüştür. Alan yazını taraması sonucu elde edilen veriler ışığında oluşturulan konulara ve alt konulara bakıldığında konu başlıklarının çeşitlilik gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu başlıkları sadece dilin öğrenme alanları değil aynı zamanda dil bilimi, dil öğretim kuramları, dil öğretim yöntem ve teknikleri, dil öğretiminde teknoloji ve materyal kullanımı, okutman yeterlikleri, öğrencilere ilişkin birçok değişken, dünyada ve Türkiye’de yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, alan yazının tarihçesi, dilde iletişim ögesi, dil- kültür bağıntısı, alan yazının genel görünümüne ilişkin niteliksel çalışmalar gibi birçok başlık oluşturmuştur. Konuyla ilgili sonuçlara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 22. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Alanında Yazılmış Bilimsel Makalelerde Geçen Anahtar Sözcüklerin Konulara Göre Dağılımına İlişkin Betimsel Veriler

Tema Adı	Anahtar Sözcük Sayısı	Anahtar Sözcük Sıklığı / Frekansı
Dil Öğretimi	29	188
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Temel Beceriler	66	78
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Teknoloji ve Materyal Kullanımı	35	42
Dünyada ve Türkiye’de Türkçe Öğretimi	35	39
Dil Öğretim Kuramları	27	30
Dil Bilimi	22	25
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı	22	23
Kültür Öğretimi	19	22
Dil Öğretim Yöntem ve Teknikleri	18	22
Türkçe Okutmanlarının Yeterlikleri	11	12
Öğrenci Yeterlikleri / Becerileri / Başarıları	11	12
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Tarihçesi	7	9
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Alan Yazını Çalışmaları	7	7
İletişim	4	4
Toplam	314	513

Tablo 22’ye göre dil öğretimi konusu frekansı en yüksek olan konudur. İçerdiği anahtar sözcüklere bakıldığında yabancılara Türkçe öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi gibi genel kavramların sıklıkta olduğu görülmektedir. Buradan hareketle ilgili alan yazını adının netleşmediği ve yukarıda sıralanan bu anahtar sözcük sıklıklarının yüksek olmasından hareketle alanda hâlâ genel çalışmaların yoğunlukta olduğu sonucuna ulaşılabilir. Aynı zamanda gereksinim araştırması, dil ihtiyaç analizi, düşünce analizi, dil öğretim ilkeleri gibi özel kavramlara ilişkin çalışmaların da var olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bu anahtar sözcüklerin kullanım sıklığı yüksek olmadığından bu konularda yapılan çalışmaların yetersiz olduğu anlaşılmaktadır.

Dil öğretim kuramları başlığında kaygı, başarı, tutum, güdü, hazır bulunuşluk gibi kavramlarla birlikte dil öğretiminde bazı kuramların da çalışmalara konu olduğu görülmektedir. Çoklu Zekâ, İşbirlikli Öğrenme, Suggestopedia, Doğal Yaklaşım gibi kuramlara yer verilmekle birlikte çalışmaların alan yazını ihtiyaçlarına oranla yetersiz olduğu söylenebilir. Ayrıca bilimsel makale başlıklarında Türkçe karşılığı bulunduğu hâlde yabancı kelimeler kullanılması ise dikkat çeken ayrı bir noktadır.

Temel dil becerileri ile ilgili olan bilimsel makalelere bakıldığında yazma ve okuma dil becerilerine yönelik çalışmaların konuşma ve dinleme alanında yapılan çalışmalardan hem nicelik hem de nitelik açısından daha üstün olduğu fark edilebilir. Okuma becerisi konusunda çoğunlukla genel kavramlara yer verildiği görülmektedir. Yazma alanı incelendiğinde ise okuma becerisine oranla daha sık anahtar sözcük kullanıldığını söylemek mümkündür. Buradan hareketle dil becerilerinde üstünlüğün yazma becerisinde olduğu, yazma becerisine dönük çalışmaların diğer dil becerilerine kıyasla daha iyi durumda olduğunu söylemek mümkündür. Sevim ve İşcan’ın (2012) Türkçe eğitimi alanında yaptığı çalışmada ve Büyükikiz (2014), incelediği yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yazılmış lisansüstü tezlerde en çok yazma becerisinin çalışıldığını; konuşma ve dinleme becerilerine hemen hemen hiç yer verilmediğini belirtmiş, benzer sonuçlara bu çalışmada da ulaşılmıştır. Ayrıca temel becerilerle ilişkili olarak dil bilgisi ve sözcük öğretiminin çalışmalara konu olduğunu söylemek

mümkündür. Dil bilgisi öğretiminde eklerin ağırlıklı olarak çalışıldığı; sözcük öğretimiyle ilgili çalışmalarda geçen anahtar kelimelerden ise kelime, atasözü ve deyim öğretiminin ön planda tutulduğu görülmektedir. Benzer sonuçlar Sevim ve İşcan'ın (2012) çalışmasında da yer almıştır.

Dil bilimi alanına ilişkin olarak elde edilen anahtar sözcüklere bakıldığında ana dil, ana dili, ikinci dil gibi genel; sözcüksel yaklaşım, eş dizimlilik modeli, sözcükbilim gibi özel kelimelerin kullanıldığını görülmektedir. Veriler ışığında "dil öğretiminde dil bilimsel verilerden yararlanıldığı" ancak çalışmaların yetersiz olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Araştırmacılar dünyada ve Türkiye'de yabancı dil olarak Türkçe öğretimi çalışmalarını ilgilendirmiştir. Dünyada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi çalışmalarının Bosna-Hersek, Hollanda, Makedonya, Kosova, İran, Irak, Suriye, Almanya, Hindistan, Avustralya gibi ülkelere yayıldığı; TÖMER, Yunus Emre Enstitüsü, Tahran Türk Kültür Merkezi, Berlin Humboldt Dil Merkezi gibi kurumların da çalışmalara konu olduğu anlaşılmaktadır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde çeşitli yöntem ve tekniklerden yararlanıldığı anahtar sözcüklerden anlaşılmaktadır. Dil öğretiminde oyun, rol oynama-drama, mikro öğretim, eğitsel oyun gibi teknikler kullanılmıştır. Anahtar sözcük frekansı 22 olan bu temada yöntem ve teknik çalışmalarının 2000-2014 yılları düşünüldüğünde yetersiz olduğu söylenebilir.

MEB'in ve başka herhangi bir kurumun "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı" adı altında herhangi bir öğretim programının olmadığı herkesçe bilinmektedir. Bu eksiklik yabancı dil olarak Türkçe öğreten kurumların ortak hareket etmesini sınırlamış, öğretimde farklılıklar meydana getirmiştir. Belirlenen yıllarda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Avrupa Diller İçin Ortak Başvuru Metni ışığında bazı çalışmalarda dil düzeylerine yönelik program örnekleri oluşturulmaya çalışılmıştır. Ancak çalışmaların yeterli olduğunu söylemek mümkün değildir.

Anahtar sözcüklere bakıldığında, yabancılara Türkçe öğretmeni, yabancı dil olarak Türkçe öğretmeni gibi kavramlar çeşitlilik göstermiştir. Alan yazını adının da birbirine benzer değişik kullanımlarının olmasına paralel olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yapanlara verilecek unvan noktasında da netleşmelerin henüz olmadığını söylemek mümkündür. Bu çalışmada Türkçe okutmanı ifadesi kullanılması uygun görülmüştür. Aynı zamanda öğretmen yeterliklerinin çalışmalara konu olduğu da söylenebilir. Anahtar sözcüklerden hareketle öğrencilerin çeşitli değişkenler açısından ele alınarak çalışmalara konu edildiği görülmektedir. Öğrencilerin görüşleri en sık çalışılan konu olup; öğrenci motivasyonu, öğrencilerin öz yeterlik inançları da çalışmalara konu olmuştur. Örneklem göz önünde bulundurulduğunda yapılan birçok çalışmanın evreni temsil edemeyecek kadar az bir örnekleme gerçekleştirildiği söylenebilir.

Dil öğretiminde iletişimsel boyutun önemsendiği son dönem yaklaşımlarına paralel olarak alan yazınında iletişim konusunun az çalışılmış olduğu söylenebilir. Bu konuya dönük olarak yazılan makalelerde kullanılan anahtar sözcükler iletişim, ortak iletişim dili gibi genel kavramlar olmuştur. Aynı zamanda kültür öğretimi, kültür aktarımı ile ilgili çalışmalara eğilim olduğu; kültür aktarımında türkü, Hacivat-Karagöz oyunları gibi unsurlardan faydalandığı anlaşılmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğreten ders kitaplarında kültür aktarımının incelenmesi ise konunun kültürle ilişkili diğer yanıdır. Ancak yine belirlenen zaman göz önünde bulundurulduğunda çalışmaların yeterli düzeyde olduğunu söylemek güç olabilir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde tarihçe de çalışmalara konu olmuştur. 2000-2014 yılları içerisinde Divanü Lügati't-Türk'ün en sık çalışılan konu olduğu ifade edilebilir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde teknoloji ve materyal kullanımına ilişkin çalışmaların var olduğu anahtar sözcüklerden anlaşılmaktadır. Teknoloji bağlamında dizi, film, video kavramları kullanılmıştır. Ders materyalleri bağlamında ise ders kitaplarının bu alanda üzerinde en sık çalışma yapılan alan olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca ders materyali olarak kullanılan Lale Türkçe Öğretim Seti, Gökkuşluğu Öğretim Seti, Kaşgarlı Mahmut Türkçe Öğretim Seti, Yabancı Dilim Türkçe, Yeni Hitit gibi ders kitapları çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Alan yazınında materyal ve teknoloji ile ilgili

çalışmaların yeterli olduğunu söylemek mümkün değildir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimine yönelik kaynakça çalışmalarının yeterli düzeyde olduğu söylenebilir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılmış yüksek lisans tezlerine ilişkin çalışmanın da olduğunu anahtar sözcüklere bakarak söylemek mümkündür.

Öneriler

Ülkemizde, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan çalışmalarda artış yaşansa da bu çalışmaların yeterli olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar da bunu doğrular niteliktedir. Bu çalışmanın sonuçlarına dayanarak şu önerilerde bulunulabilir:

- Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde temel becerilere, özellikle dinleme ve okuma becerisi gibi anlama becerileri ilişkin çalışmaların sayısı artırılmalıdır.
- Dil bilgisi öğretiminde dil biliminden yararlanma yoluna gidilmeli, bu çalışmalar bilimsel makalelere daha çok konu edilmelidir. Türkçenin yapısal özellikleri betimlenmeli, dil bilgisi öğretiminde karşılaştırmalı çalışmalar aracılığıyla dilin zorluk ve kolaylıkları belirlenmeli, bu konuda yabancı dil olarak Türkçe öğreten okutmanlara yol gösterici çalışmalar sunulmalıdır.
- Eğitim ve öğretimin iki kilit noktası öğretmen ve öğrenciler üzerine daha çok çalışmalı, öğretmen ve öğrencilerin var olan durumları saptanmalı, ihtiyaç analizleri yapılmalıdır.
- Alan yazınının en büyük eksikliği, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ortak bir hareket noktası oluşturacak bir öğretim programının olmamasıdır. Avrupa Diller İçin Ortak Başvuru Metni'nden ve "ihtiyaç analizi" çalışmalarından hareketle Türk soylulara ve yabancı uyruklulara yönelik Türkçe öğretimi programları oluşturulmalıdır.
- Ders materyallerinin geleneksel yöntemlerden uzaklaşarak modern şekillerde tasarlandığı günümüz dünyasında Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak işlevsel materyaller tasarlanmalı, bu materyallerin başarı, tutum, motivasyon vb. göstergelere olan etkisini ölçecek çalışmalara ağırlık verilmelidir.
- Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yöntem sorununa ilişkin çalışmalar artırılmalı, yöntem ve teknik çalışmaları ile alan yazını zenginleştirilmelidir.
- Kültür aktarımıyla ilgili olarak var olan durumun tespitine dönük çalışmalara ivme kazandırılmalıdır.
- Bilimsel makalelerde geçen anahtar kelimelerin incelendiği bu çalışmaya benzer bir şekilde, yüksek lisans ve doktora tez çalışmaları da incelenerek yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında genel bir değerlendirme yoluna gidilmelidir.

Kaynaklar

- Büyükkız, K. (2014). Yabancılar Türkçe Öğretimi Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İnceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25), 203-213.
- Dener, H. I. ve Yıldızeli, A. (2006). Öz Yazma: Süreç ve İlkeleri. Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık 4.Ulusal Sempozyumu (17 Kasım 2006 - Ankara), Erişim Tarihi: 30.12.2014, Erişim Adresi: <http://uvt.ulakbim.gov.tr/tip/sempozyum4/page37-48.pdf>
- Erdem, İ. (2009). Yabancılar Türkçe Öğretimiyle İlgili Bir Kaynakça Denemesi. *Turkish Studies*, 4(3), 888-937.
- Göçer, A. ve Moğul, S. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ile İlgili Çalışmalara Genel Bir Bakış. *Turkish Studies*, 6(3), 797-810.
- Göçer, A., Tabak, G. ve Coşkun, A. (2012). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Kaynakçası. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi (TÜBAR)*, (32), 73-126.
- Güven, E., Kaplan, Z., Varinlioğlu, S., Sungur, K., Hamalosmanoğlu, M., ve Bozkurt O. (2014). Çevre Eğitimi Alanındaki Çalışmaların İncelenmesi: Türkiye'de Mevcut Durum. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 8(2), 1-18.

- Kahriman, R., Dağtaş, A., Çapoğlu, E. ve Ateşal, Z. (2013). Yabancılara Türkçe Öğretimi Kaynakçası. *Türük*, (1), 80-132.
- Sevim, O. ve İşcan, A. (2012). Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Alanında Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinde Geçen Anahtar Kelimelere Dönük Bir İçerik Analizi. *Turkish Studies*, 7(1), 1863-1873.
- Tatar, E. ve Tatar, E. (2008). Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Araştırmalarının Analizi-I: Anahtar Kelimeler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(16), 89-103.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yüce, S. (2005). İletişim Ve Dil: Yöntemler, Avrupa Dil Portföyü Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 1(1), 81-88.

A Content Analysis about Keywords Including in Scientific Articles in the Field of Teaching Turkish as a Foreign Language

Mehmet Dursun Erdem^v, Mesut Gün^{vi}, Murat Şengül^{vii}, Erişan Özkan^{viii}

The researchers to make study in any field start their work with literature scanning at first. Through literature scanning, it could be observed whether the issue is studied beforehand and if so, which aspects of the issue are studied. Additionally, appropriate information and documents could be collected about the issue. The studies about teaching Turkish to foreigners are gradually increasing. Thanks to the studies made, the problems and requirements in the field are presented to the scientific world as data by means of books, articles and thesis.

In the current situation, the number of scientific works about teaching Turkish as a foreign language is not an underestimated point. Quantitative studies need to be conducted as well as qualitative ones.

With the study of literature works from the quantitative aspect, it is possible to see what is required, what the weakest sides are and what the beneficial ones are in literature.

The general purpose of this study is to determine the keywords including 160 scientific articles published in various journals between 2000-2014 in the literature of teaching Turkish as a foreign language and to classify them as thematically by detecting the relevant issues. What makes the study important is that there has been no study about this issue so far. In the study, the data were obtained as key words lists and indexed by giving a number for each key word. Accordingly, it is aimed to determine which key words were used most in literature, and so to find out which issues were studied and to come up with solution proposals under the light of study results. The population of the study consists of 168 scientific articles in national journals and 56 articles in international journals published in the field of teaching Turkish as a foreign language between the years 2000 and 2014. It is observed that eight of these articles have no key words. Therefore, of all 168 articles, 160 articles make up the sample of the study.

The data includes 160 scientific articles collected from 56 national and international journals published in internet between the years 2000-2014. The data analysis was made through content analysis. 513 keywords were obtained; the keywords were listed and then classified according to their contents. The frequencies of data obtained were determined and the findings were detected in this way.

When 160 articles published between the years 2000-2014 in the field of teaching Turkish as a foreign language were studied, it was seen that 314 different keywords were used. When the issues and their contents prepared from the data obtained at the result of literature scanning were studied, it was understood the titles of the issues vary. The results about the issue were given the table below:

---

^v Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, mdursunerdem@nevsehir.edu.tr

^{vi} Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, mesutgun07@gmail.com

^{vii} Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, msengul2323@hotmail.com

^{viii} Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, erisanozkan91@gmail.com

The Distribution of Keywords Including in Scientific Articles Published in the Field of Teaching Turkish as a Foreign Language According to Their Contents

The Name of Theme	The Number of Keywords	The Frequency of Keywords
Language Teaching	29	188
Basic Skills in Teaching Turkish as a Foreign Language	66	78
Using Technology and Material in Teaching Turkish as a Foreign Language	35	42
Teaching Turkish in Turkey and in the World	35	39
Language Teaching Hypotheses	27	30
Linguistics	22	25
The curriculum of Teaching Turkish as a Foreign Language	22	23
Teaching of Culture	19	22
Language Teaching Methods and Approaches	18	22
The adequacy of Turkish instructors	11	12
The adequacy, Proficiency and Success of Students	11	12
The history of Teaching Turkish as a Foreign Language	7	9
The literature Works in Teaching Turkish as a Foreign Language	7	7
Communication	4	4
Total	314	513

Although an increase has been experienced in the studies of teaching Turkish as a foreign language, it is not possible to say these studies are adequate enough. The results obtained from this study tend to approve this fact. Depending on the results of the study, these suggestions could be made:

- The number of the studies into basic skills especially, comprehension skills such as listening and reading skills should be increased in teaching Turkish as a foreign language.
- In teaching grammar, it should be benefitted from linguistics and this usage should be the issue of scientific articles. The structural elements of Turkish should be described. Through the comparative studies in teaching grammar, the difficulties and easiness should be defined and guiding studies for the instructors teaching Turkish as a foreign language about the issue should be presented.
- Two key points of Education, teachers and students, should be focused on more and the available situation of them should be determined and need analysis should be conducted.
- The greatest deficiency of Literature is that there is no a teaching program that will make up a common action point in teaching Turkish as a foreign language. According to the text of Common Framework for European Languages and the need analysis, Turkish teaching programs should be created for Turkish origins as well as foreigners.
- In our modern world in which lesson materials are being designed with modern formations rather than conventional methods, functional materials should be prepared for using in teaching Turkish as a foreign language and the studies to measure the motivation, attitude and success .etc. should be focused.
- The studies about method problems in teaching Turkish as a foreign language should be increased and the literature should be enhanced through method and technical studies.
- The studies into detecting the available situation about cultural transfer should be speeded.

- In the field of teaching Turkish as a foreign language, a general evaluation should be practiced by studying post-graduate and doctoral thesis and looking into the keywords in these scientific articles.

Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, scientific article, key word, content analysis.